

Arealplanprosjektet for Tranøy, Torsken og Berg

Forslag til ramme for opplæringstiltak i skolene

”Du skal få en dag i morra”

(26.03.2008)

Forslag til ramme for opplæringstiltak

”Du skal få en dag i morra”

Involvering av barn og unge i arealplanlegging.

- Barn og unge skal gis mulighet til å delta i planarbeidet, jfr. nasjonale retningslinjer for oppfølging av plan- og bygningslovens § 9-1 siste setning.
- Det vil være svært fornuftig å knytte slik deltakelse til temaet tilpasset opplæring, den generelle delen av læreplanen og aktuelle kompetansemål i Kunnskapsløftet.

Arealplanlegging er først og fremst et faganliggende som kan knyttes til samfunnsfag. Men det vil også være aktuelt med referanser til matematikk, norsk, naturfag, musikk og fysisk aktivitet (friluftsliv).

Kompetansemål i Kunnskapsløftet (samfunnsfag):

4. skoleår

- *kjenne att historiske spor i sitt eige lokalmiljø og undersøkje lokale samlingar og minnesmerke*
- *setje namn på og plassere heimstaden, heimkommunen, heimfylket og landet sitt på teikningar, kartskisser eller modellar*
- *beskrive landskapsformer og geografiske nemningar ved å utforske landskapet nær skulen og heimen*

7. skoleår

- *lese og bruke papirbaserte og digitale kart og lokalisere geografiske hovudtrekk i sitt eige fylke, nabofylka, dei samiske busetjingsområda, Noreg, Europa og andre verdsdelar*
- *registrere og ordne spor etter istida på heimstaden og forklare kva istida hadde å seie for danning av landskap og heile landet*
- *forklare samanhengar mellom naturressursar, næringar, busetnad og levevis*

10. skoleår

- *lese, tolke og bruke papirbaserte og digitale kart og kunne bruke målestokk og kartteikn*
- *beskrive og forklare natur- og kulturlandskapet i lokalsamfunnet forklare korleis menneske gjer seg nytte av naturgrunnlaget, andre ressursar og teknologi i Noreg og i andre land i verda*
- *vurdere bruk og misbruk av ressursar, konsekvensar det kan få for miljøet og samfunnet, og konflikhtar det kan skape lokalt og globalt*
- *gjere greie for storleik, struktur og vekst i befolkningar og drøfte befolkningsutvikling og flytting i nyare tid, inkludert urbanisering*
- *forklare og drøfte variasjonar i levekår i ulike delar av verda og samanlikne og vurdere dei store skilnadene mellom fattige og rike drøfte premisser for ei berekraftig utvikling*
- *planleggje, gjennomføre og presentere problemorienterte samfunnsfaglege undersøkingar og vurdere arbeidsprosessen og resultatata*
- *finne fram til og presentere aktuelle samfunnsprospørsmål, skilje mellom meiningar og fakta, formulere argument og drøfte spørsmåla*

Praktisk tilnærming:

1. – 4. skoleår:

Tilnærmingen skjer først og fremst til heimbygda og/eller skoleområdet.

5. – 7. skoleår:

Tilnærmingen skjer først og fremst til kommunen og/eller ved en sammenligning mellom heimbygda og andre bygdelag i kommunen.

8. – 10. skoleår:

Tilnærmingen skjer først og fremst til regionen evt. avgrenset til Senja og/eller ved en sammenligning mellom heimkommunen og andre kommuner i regionen (Senja).

Metodikk/læringsstrategier:

Bruk av tankekart og skisser/ tegninger knyttet til konkrete forhold på konkrete steder:

1. – 4. skoleår:

Begrepsopplæring. Samtale om hva planlegging er.

Bruk av bilder. Har du bilder fra hjembygda di? Også gamle bilder. Har du muligheter til å ta nye bilder? Hva viser bildene om hvordan bygda/terrenget brukes i dag. Hva kan man gjøre i bygda i framtida? Lag tegninger.

Hvordan forstår man hva et kart er? Les kart: Hvordan er sammenhengen mellom hva man ser på kartet og hva som finnes i virkeligheten?

Bruk av tankekart: F. eks.: Hva gjør jeg når jeg er ute i heimbygda mi? Hva skjer ellers i bygda?

Dersom jeg fikk lov å ønske meg noe. Hva ville jeg skulle ha kommet til bygda. Tegn inn på tankekartet med en annen farge.

Lær sangen: Du skal få en dag i morra.. (Prøyssen)

5. – 7. skoleår:

Hva finnes av planer for heimbygda di og andre bygdelag i kommunen (også i havet, mærer og havner/kaier. Båtleier.). Samtaler om planer. Undersøk hos kommunen. Bruk gjerne bilder.

Les kart: Se sammenhengen mellom bilder og kart. Les sjøkart. Hva beskrives på sjøkartet?

Bruk av tankekart: F. eks.: Hva skjer i kommunen som forutsetter bruk av arealer?

Stasjonslæring (gruppearbeid): Undersøk nærmere en av aktivitetene i tankekartet/oppsummert felles tankekart.

Lag et forslag til framtidig bruk av arealer som den aktuelle aktiviteten vil ha bruk for.

Lær sangen: Du skal få en dag i morra. Dikt nye vers om framtida på Senja.

8. – 10. skoleår: Om arealplaner. Hva forstår man med arealplanlegging. Samtaler om planformer (arealplaner, reguleringsplaner, bebyggelsesplaner). Bruk også gjerne bilder. Hvilke arealkategorier skal beskrives i ulike plantyper. Om retningslinjer for barn og unge sin medvirkning i planarbeidet.

Bruk av tankekart: F. eks.: Hva skjer på Senja som forutsetter bruk av arealer: Boligområder, hytteområder, Senja som reisemål (herunder nasjonal turistveg), Troms II, fiskeriene i framtida (herunder havbruk), samferdselstiltak og bergverk. Hva med forslag til steder/områder for lokalisering av tiltak på Senja (Tranøy, Torsken og Berg).

Stasjonslæring: Velg et utviklingstema. Gi et historisk perspektiv på temaet og beskriv en mulig utvikling for framtida. Hvem kan utviklingen få betydning for og hvilken rolle ser du for deg selv oppi disse mulighetene (interessert tilskuer, ansatt, bedriftseier, annet (hva da?)).

Lær sangen: Du skal få en dag i morra.
Dikt en flere sanger med fremtidstrøkk i for Senja.

Etterarbeid og evaluering.

Skolens planarbeid presenteres overfor kommunalt planutvalg, evt. ved arrangement som også omfatter foreldre og andre interesserte som tilhørere/ publikum. Her framføres også ”Du skal få en dag i morra” samt andre vers og framtidssanger som er diktet i sakens anledning.

Evaluering skjer opp mot kompetansemålene samt prinsippene i aksjonslæring: Hva er gjort, hva var lurt, hva har vi lært.

Litteratur/ informasjon:

<http://www.berg.kommune.no/arealplanprosjektet> (se Planprogram, Planforslag, Linker)

<http://www.udir.no> (se læreplaner)

<http://www.tranøy.kommune.no>

<http://www.torsken.kommune.no>

<http://www.berg.kommune.no>

Lærerforberedelser:

- *Gjøre seg kjent med de nevnte nettstedet og ellers ”bruke seg selv”.*
- *Lage en tverrfaglig prosjektstudieplan som dekker noen flere kompetansemål i andre fag.*
- *Vektlegge elevens bosted som utgangspunkt for det faglige innhold (tilpasset opplæring).*

Du skal få en dag i morra

Av Alf Prøysen
(”oversatt” til Senjadialekt)

Melodi: "Du skal få en dag i mårå"

Det var en liten gutt som gikk og gråt og var så lei
Han ville tegne senja-troll, men læreren sa nei.
Så han ød'la heile arket, han var utelpass og dom,
men så hørte han et sus som over furuskogen kom,

Refr:

Du skal få en dag i morra som rein og ubrukt står
med blanke ark og fargestifta tel,
og da kain du rette oppatt aille feil i fra i går
og da får du det så godt i morrakveill,
og om du ikkje greie det og ailt er like trist
så skal du høre suset over furua som sist.
Du skal få en dag i morra som rein å ubrukt står
med blanke ark og fargestifta tel.

Og så vart gutten voksen, og han gikk og var så lei,
han hadde fridd tel jenta si, men jenta ho sa nei
Og han gråt i ville skogen, «Detta blir min siste dag»
Men då kom det over furua det samme lenne drag,

Refr: Du skal få

Og nå er gutten gift og går og slit som folk gjør flest
med småbruk oppi Vesterfjell der kjærringa er hest
Og han syns det blir for lite gjort og streve titt og trutt
og trøste seg med furusus når dagen snart tar slutt –

Refr: Du skal få